له بڵاوکراوەکانی پەرتوکخانەی دێرین

ڕاستیەتی ڕۆژی خۆشەویستی

valentine

نوسینی:

م. سالار چۆمانی

الحمد لله رب العالمين حمدا كثيرا طيبا مباركا فيه ..والصلاة والسلام على المبعوث رحمة للعالمين وعلى آله وصحبه وسلم كثيراً

ئەم نامیلکەیەی لەبەر دەستت دایە باسی بابەتێکی هەنوکەیی و هەستیار دەکات کە وەکو نەخۆشی زۆرێك لە گەنجانی موسڵمان ئەمڕۆ توشی بوینە و بۆتە دەرد و پەتایەك کە بەداخەوە هەموو ساڵێك دووبارە دەبێتەوەو سەر هەڵدەداتەوە لە ڕۆژێکدا کە پێی دەوترێت (عيد الحب) یان ڕۆژی ڤالێنتاین ، ڕۆژی خۆشەویستی . بۆیە پێویستە ڕوونکردنەوەیەکی ورد بدرێت بزانین ئیسلام چەند جەژنی تێدایە ، وە بزانین ئەم دەستەواژەیە مانای چی یەو لە کوێوە سەری هەڵداوە و حوکمی چی یە کە هەندێك موسڵمانان لەم ڕۆژەدا خۆشی تێدا دەگێڕن و دیاری و پیرۆزبایی لەیەکتر دەکەن و نامەی ئاشقایەتی و خۆشەویستی بۆ یەکتری دەنێرن ، ئایە دەبێت کەسی موسڵمان وەکو بەبەغا هەرچی گوێ لێبوو بیڵێتەوە؟ وە هەرچی بینی لاسایی بکاتەوە ؟ ئایە شانازی بە دینەکەتەوە ناکەیت! بەشداری کردن لە ڤالێنتاین هەموو ئەم پرسیارانەو چەندین پرسیاری تریش دەگرێتەوە بۆیە وریابەو بە وردی ئەم نامیلکەیە بخوێنەوە وە بزانە حەقیەقەتی ڤالێنتاین چی یە و لە چی یەوە هاتووە ئەگەر تاوەکو ئێستا نەت زانیوە.

ــ ڕۆژی ڤالێنتاین ــ

ڤالێنتاین کە ناونراوە بە ڕۆژی خۆشەویستی جیهانی یەکێکە لە جەژنەکانی ڕۆمانیە بت پەرستەکان ، وە سەبارەت بەم ڕۆژەوە چەندین شتی خوراڤی و ئەفسانەیی گێڕدراوەتەوە لە لایەن ڕۆمانیە بت پەرستەکانەوە وە دوایی گەیشتۆتە خاچ پەرستەکان ، یەکێك لە ئەفسانەکان ئەوەیە کە قەشە ڤالێنتاین سەرپێچی لە فەرمانەکانی ئیمپڕاتۆر (کلودیوس)

کرد کە قەدەغەی ژن و پیاوی کردبوو لە زەواجدا قەشە ڤالنتاین ئەم فەرمانە دەشکێنێی و بە دزیەوە کچ و کوڕان لەیەکتری مارە دەکات کاتێك دەگاتەوە لای ئیمپڕاتۆری ڕۆمانیەکان حوکمی کوشتن و لەسێدارەنی بۆ دەردەکات، بۆیە لەو کاتەوە کە لە زیندان بووە پەیوەندیەکی خۆشەویستی دەبەستێت لەگەڵ خزمەتکاری زیندانیەکە کە ئافرەت بووە ، قەشە ڤالنتاین لە ڕۆژی (١٤–٢ فبرایر ٢٧٠م) شەوی جەژنی (لوبرکیلیا) لە سێدارە درا، بەڵام پێش لە سێدارەدانی نامەیەك بۆ خۆشەویستەکەی دەنێرێت تیایدا دەنوسێت (من المخلص فالنتاين) واتە لە دڵسۆز و خۆشەویستەکەتەوە ڤالنتاین ، بەلام ئەوەی کە وای لە ئیمپڕاتۆری ڕۆمانیەکان کرد کە سوڕ بێت لەسەر بڕیارەکەی خۆی ئەوەبوو کە داوای لە قەشە ڤالنتاین کرد واز لە دینی گاورەکان بێنێی و ببێتە بت پەرست بەڵام ئەو بڕیاڕەکەی ڕەت کردەوەو نزیکەی ٥٤ کەسیشی لەگەڵ خۆی کردە گاور و نەصڕانی. ئەمە حەقیقەتی ڕۆژی ڤالنتاینە کە لە چەمکێکی کوفر و بت پەرستیەوە هاتووە ساڵ بە ساڵ گۆڕانکاری بەسەردا هاتووە و بۆتە چەمکێکی بەناو خۆشەویستی ، چونکە لە ڕاستیدا بریتیە لە لەدەستدان و نەمانی شەرم و حەیاو حیشمەتی ئافرەت و گە نجانی موسڵمان.

ـ ئایە ئیسلام چەند جەژنی تێدایە ـ

هەر جەژن و بۆنەو یادێك كە لەناو هەر ئاینێك بێت پەیوەستە بە لایەنێكی عیبادەت و خوا پەرستی ، ئێمە وەكو موسڵمان كە باس لە ئاینی خۆمان دەكەین بە گوێرەی دەقە شەرعیەكان و فەرموودەكانە . پێغەمبەری خوا ﷺ تەنها بۆی باسی دوو جەژن كردووین كاتێك پێغەمبەری خوا ﷺ چوو بۆ شاری مەدینە بینی خەڵكەكە دوو ڕۆژیان هەبوو كە یاریان تێدا دەكرد و خۆشیان تێدا دەردەبڕی ، پێغەمبەری خواش ﷺ فەرمووی (إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَبْدَلَكُمْ بِهِمَا خَيْرًا مِنْهُمَا يَوْمَ الْأَضْحَى وَيَوْمَ الْفِطْرِ)[1] ، واتە : خوای گەورە ئەم دوو ڕۆژەی بۆ گۆڕین بەدوو ڕۆژی زۆر لەو دوو ڕۆژە خێرتر و باشتر ئەویش جەژنی ڕەمەزان و قوربانن وە پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی بە ئیمامی ئەبو بەكری (يَا أَبَا بَكْرٍ إِنَّ لِكُلِّ قَوْمٍ عِيدًا وَهَذَا عِيدُنَا)[2] ، واتە : فەرمووی بەڕاستی هەموو قەومێك جەژنی تایبەتی خۆی هەیە ئەمەش جەژنی ئێمەیە ئەم ڕۆژەش جەژنی ڕەمەزان بوو، كەواتە پێغەمبەری خوا ﷺ دوو جەژنی بۆ دیاری كردووین لە غەیری ئەم دوو جەژنە هیچ شتێكی ترمان نییە بەناوی جەژن وەكو جەژنی سەری ساڵ و جەژنی لە دایك بوون و جەژنی سەری ساڵی كۆچی و جەژنی نەورۆز و جەژنی خۆشەویستی ، وە چەندان ڕۆژی تر كە ئەمڕۆ موسڵمانان دەیكەن بە جەژن و خۆشی و شادی تێدا دەر دەبڕن كە هیچی لە ئیسلامدا جێگەیان نابێتەوە، بە تایبەت جەژنی خۆشەویستی ڤالنتاین. كە چەندین شتی تێدایە تەئكید لە حەرام بوون و قەدەغەكردنی دەكات وەكو :

---

(١) رواه النسائي .

(٢) رواه البخارى ومسلم .

١ – گوزارشت لە خۆشەویستی خوای بت پەرستەکان دەکات بەناوی (باسم الالهة الام).

٢ – ئەم یادو جەژنەیە لای ڕۆمانیەکان پەیوەستە بە چەندین شتی ئەفسانەیی کە ناچێتە عەقلی مرۆڤەوە.

٣ - لەم ڕۆژەدا ڕۆمانیەکان قوربانیان دەکرد بۆ خواکانیان کەلە بەرد تاشیبویان و بت بوون. کە بەڕاستی ئەم شتانە سەر دەکێشێ بۆ شرك و کوفر هەر کەسێك لە حەقیقەتی ڤالنتاین تێگەیشتبێ و بۆی ڕوونکرابێتەوە ، وە خوای گەورە دەفەرموێت (إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدِ افْتَرَى إِثْمًا عَظِيمًا) النساء ٤٨ واتە: بەڕاستی خوای گەورە لە کەسێك خۆش نابێت کە هاوەڵ شەریك بۆ خوا بڕیار بدات، وە لەوانەش خۆش دەبێت کە شتانێك ئەنجام دەدەن کە لە خوار شرکە بۆئەو کەسەی کە ویستی لێبێت. ئیبن و تەیمیە (ڕەحمەتی خوای گەورەی لێبێت) دەفەرموێت جەژنەکان لەو تایبەت مەندیانەن کە ئاینەکان لەیەکتری پێ جیا دەکرێنەوە، وە دیاریشە کە ئەم جەژنەیە هیچ پێگەیەکی لە شەریعەتی ئیسلامدا نییە، بەڵکو جەژنێك بووە لە سەرەتادا هی ڕۆمانیە بت پەرستەکان بووە پاشان گواستراوەتەوە بۆ لای نەصرانیە بەندە پەرستەکان، ئەی موسڵمان وریابە ئەم ڕۆژە نەکەی بە جەژن و خۆشی تێدا بگێڕیت و گوڵ بە دیاری بۆ هاوڕێکانت بنێریت ، بەتایبەتی ئافرەتان زۆر گرنگی بەم ڕۆژە دەدن و خۆیان تێدا دەگۆڕن و جلی تەسك و تەنك و کورت لەبەر دەکەن گوڵێکیان بەدەستەوەیە لەبەر چاوی باوکیان دەردەچن بۆ قوتابخانە و بازاڕ و ماڵەکان بۆ ئەوەی بیدەن بە هاوڕێ کچەکانیان یان بیدەن بە کوڕان. باوکەکانیشیان لێیان بێ دەنگ دەبن ، زۆر بەداخەوە کە بەم شێوەیە منالْ پەروەردە بکرێت کە شەرم لە هیچ کەس نەکات وە پشتی کردووە لە

دینەکەی خۆی و هیچی لێ نازانێت ، خوای گەورە دەفەرموویێت (وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ) آل عمران ٨٥ واتە : ئەوەی لە غەیری ڕێبازی ئیسلام پەیڕەو بکات و لەسەری بڕوات لێی وەرناگیرێ و لە ڕۆژی قیامەت لە خەسارەتمەندان دایە و هیچی پێ نییە.

ئەم لاسایی کردنوەیە بۆ چی ؟؟!!

بەداخەوە موسڵمان ئەمڕۆ گیرۆدەی دەستی دوژمنانی بووەو ئاگاداری خۆشی نییە ، یەکێك لەو شتانە لاسایی کردنەوەیانە لە هەموو شتێکدا کە هەرچی ئەوان بیڵێن و بیکەن ئێمەش وەك ئەوان دەیکەین کە هەر شتێك ئەوان لەبەری بکەن ئێمەش لاساییان دەکەینەوە. ئەمەش ڕاستیەتی فەرموودەی پێغەمبەری خوا ﷺ دەردەخات کە فەرموویەتی (لَتَتَّبِعُنَّ سَنَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ. شِبْراً بِشِبْرٍ، وَذِرَاعاً بِذِرَاعٍ. حَتَّى لَوْ دَخَلُوا جُحْرِ ضَب لَتَبَعْتُمُوهُمْ" قُلْنَا: يَا رَسُولَ اللهِ آلْيَهُودُ وَالنَّصَارَى؟ قَالَ "فَمَنْ؟")[1] ، واتە: ئێوەی موسڵمانان شوێن ڕێبازی ئوممەتانی پێش خۆتان دەکەون بست بە بست و باڵ بە باڵ ئەگەر بێت و ئەوان بچنە ناو کونی بزن مژەکێکەوە ئێوەش شوێنیان دەکەون هاوەڵان فەرموویان مەبەستت پێ گاور و جولەکەکانە فەرمووی ئەی مەبەستم کێیە ئەگەر ئەوان نەبن. بۆیە دەبێت زۆر وریا بین لە لاسایی کردنەوەی گاور و جولەکەکان وە شوێن ڕێباز و مەنهەجەکەیان نەکەوین. ئێمە هەموو ڕۆژێك بەلایەنی کەم ١٧ جار دەڵێین (اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ) واتە : ئەی پەروەردیگار ڕێگای ڕاستم نیشان بدە ڕێگای ئەو کەسانەی کە تۆ نیعمەتت بەسەردا ڕشتوون ، وە نەشمان گێڕی بۆ سەر ڕێبازی

(١) رواه البخاري ومسلم .

ئەوانەی کە لێیان تورەی کە (جولەکەکانن) وە نەشمان گێڕی بۆ سەر ڕێبازی ئەوانەی کە ڕێگای ڕاستیان ون کردووە و گومڕان کە (نەصرانیەکانن) . جا کەسێك دوعا بکات کە خوای گەورە نەیگێڕێت لە جولەکەو نەصرانیەکان لەو لاشەوە بچێتە ئاهەنگ و بۆنەکانیانەوە وە لە جەژنەکانیان بەشداری بکات ئەمە دوو شتی لەیەکتر جیاوازن، ئەم خۆ شوبهاندنە بەوانە کارێکی زۆر ترسناکە و هەڕەشەیەکی توندی لەسەرە کە پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی (مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ)[1] ، واتە: هەر کەسێك خۆی بشوبهێنێت و لاسایی هەر قەومێك بکاتەوە ئەوا ئەو لەوان حیساب دەکرێت. ئەگەر سەیری قورئان بکەین ئەوە خوای گەورە هەڕەشەیەکی زۆر توند لە پێغەمبەری خوا ﷺ دەکات و دەفەرمووێ (وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّكَ إِذًا لَمِنَ الظَّالِمِينَ) البقرة ١٤٥ واتە : ئەی محمد ﷺ ئەگەر تۆ شوێن هەواو ئارەزووەکانی ئەوان بکەوی لە دوای ئەو زانینەی کە بۆت هاتووە کە بریتییە لە وەحی خوای گەورە بەڕاستی تۆ لە ستەم کاران دەبیت. وە هەروەها خوای گەورە دەفەرمووێت (وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ) الفرقان ٧٢ ڕەبیعەی کوڕی ئەنەس دەفەرمووێ مەبەست لەم ئایەتە کە ئیمانداران ئامادەی نابن جەژنی گاورو خاچ پەرستانە، بۆیە دەبێت ئێمەی موسڵمان خۆمان بپارێزین لەهەر شتێك کە خواو پێغەمبەرەکەی ﷺ قەدەغەی کردووە لێمان وە ماڵ و مناڵیشمان ئاگادار بکەینەوە و بیانپارێزین ئەوەش کە ئەمری خوای گەورەیە کە دەفەرمووێت (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ) التحريم ٦ واتە : خۆتان و ماڵ و مناڵتان بپارێزن لە ئاگرێك کە سوتەمەنیەکی بریتییە لە مرۆڤ و بەرد.

---

(١) ابو داود وصححه الالبانی .

ـــ له كۆتاييدا ـــ

داواكارم له هەموو موسڵمانێك كه ڕێگری بكات لەم تاوانه گەورەيه كه ئەمەش واجبی سەرشانی هەموو لايەكمانه ، پێغەمبەری خوا ﷺ دەفەرمووێت (مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ) رواه مسلم واته: هەر يەكێك له ئێوه خراپەيەك و تاوانێكی بينی با نەيهێڵێت و لەناوی ببات ، بۆيه بەر له هاتنی (١٤-٢)ی هەموو ساڵێك پێويسته لەسەر مامۆستايانی ئايينی له ڕێگەی مينبەرەكانيانەوه خەڵكی لێوه ئاگادار بكەنەوه ، وه بەهەمان شێوه مامۆستايانی قوتابخانەو كۆلێژ و پەيمانگاكان قوتابيان ئاگادار بكەنەوه له نادروستيەتی ئەم كاره نەك يارمەتيان بدەن و هانيان بدەن هەروەها له ڕاگەياندنيش دەبێت باسی ڕاستيەتی ئەم ڕۆژه بكرێت و ترسناكيەتی بۆ خەڵك باس بكرێت ، نەك تەنها وەكو هەواڵ خوێندەنەوه تەنها باسيئەوه دەكەن كه ڕۆژی ١٤-٢ بريتييه له ڕۆژی خۆشەويستی و گوڵێكی سور بخرێته سەر شاشەی تيڤيەكان. وه له هەموو كەسيش له پێشتر دەبێت دايك و باوك و برا گەورەكان منداڵان و گەنج و لاوەكان ئاگادار بكەنەوه و قەدەغەی ئەم كاره نا شەرعيەيان لێ بكەن .

.... وآخر دعوانا ان الحمدلله رب العالمين .....

ماڵپەڕی فەرمووده

www.fermude.com